

mand, som indbragte Forslaget, lod ogsaa falde en Ditring om, at han troede, Regjeringen burde have kjøbt Fabrikken ved Haraldsflær, — som, i Forbigaaende sagt, rigtignot tilhører et Interessentsskab, som er født i Udlandet, og som jo ogsaa for en Deel, naar de have været her en Stund, reise tilbage igjen, men som dog Allesammen for nærværende Tid ere danske skatfyldige Borgere, — og sørget for, at Guseerfriheden derved var bleven hævet. Jeg kan ikke i dette Stykke være enig med ham; thi efter den Erfaring, jeg har gjort, har Regjeringen visseelig ikke spundet Silke ved at være Fabrikant (Hør!). Jeg troer, at vi hellere maae arbeide paa, at Regjeringen, naar Omstændighederne ville føie sig saa, at det kan ssee paa en lempelig Maade, slipper de Fabriker, den har (Hør!), end paa, at den skal kjøbe flere. Disse korte Betragtninger har jeg fundet mig foranlediget til at udtale, og vil saaledes henstille Sagen til Forsamlingens yderligere Overveielse.

la Cour: Det er ikke blot, fordi ogsaa jeg har modtaget en Opfordring fra Kobbersmedemestrene i mit District, at jeg tillader mig at udtale nogle Ord, men isærdeleshed fordi det forekommer mig, at det Privilegium, som vedkommende Kobberværker ere i Besiddelse af, eftersom Forholdene nu ere, er i høi Grad unaturligt. Der var jo vistnok en Tid, da Fabrikkerne trængte til al mulig Opmuntring og Understøttelse, men man vil vist tilstaae, at den Tid nu forlængst er forbi; alle de Betingelser, som udfordres til Fabrikkers fordeelagtige Drift, have i den sidste Tid formeret sig i en betydelig Grad. Saaledes ere Kundskaber i technisk og mechanisk Henseende nu langt almindeligere end tidligere, og Capitaler ere vel ogsaa lettere at tilveiebringe, medens flere drivende Kræfter nu staae til Fabrikkernes Raadighed fremfor i ældre Tider; men den Understøttelse, som Fabrikkerne saaledes have, er naturlig og den kan og bør ikke indskrænktes. Derimod finder jeg det uforsvarligt, at de ældre Privilegier, som give endnu yderligere Hjælp, skulde vedblive at bestaae ved Siden af, saa de have Ret til at omfore deres Varer paa Landet, og have Udsalg af dem i Kjøbstæderne, samt opkjøbe gammelt

Messing og Kobber hvorformhelst. Jeg mener, at det maa være klart for Alle, at et saadant Privilegium for Diebliffet er unaturligt, og at det er unønskeligt, om det kunde hæves, forsaavidt det kan ssee uden Krænkelse af Røgens Ret. Den høitærede Indenrigsminister har yttret, at det maatte ansees for uretfærdigt at ophæve Privilegiet paa directe Maade, fordi det bestaaer ikke ifølge Lov, men ifølge særegne Privilegier; men det er mig ikke vitterligt, om disse Privilegier ere udelukkende eller ikke; ere de ikke udelukkende, saa forekommer det mig, at der er en anden Maade at tilintetgjøre Privilegiets skadelige Indflydelse paa, nemlig den, som blev foreslaaet i det Møde, hvori denne Sag første Gang blev forhandlet, at give samtlige Kobbersmede den samme Ret til at omfore deres Varer, holde Udsalg i Kjøbstæderne og opkjøbe gammelt Kobber og Messing. Saafremt dette blev indrømmet, saa synes det mig, at Forholdet maatte ordne sig paa den naturligeste Maade. Jeg er ikke bange for den Bøddekjørrel, som vilde finde Sted af de mange tusende Bogne, thi en saadan Bøddekjørrel vilde Vedkommende ikke foretage for Fornøielsen og heller ikke for Wrens Skyld; men naar Fordelen blev borte, vilde vistnok ogsaa Bognere blive borte (Så!). Det synes mig derefter at maatte gestalte sig saaledes, dersom alle Kobbersmede erholdt den samme Ret, at Kjedelførerne Aar for Aar vilde see deres Omraade indskrænket, medens de for det Første vedbleve at forsyne Landets Beboere med de samme Varer, som disse gjerne, fordi det engang var Skik og Brug, ville kunne kjøbe ved deres Døre, saavel som ogsaa fordi Kjedelførerne indrømme en meer end almindelig stor Credit paa deres Varer. Beboerne ville nødigt savne disse Gæster, som ved Banen ere blevne dem kjære, men Aar for Aar, eftersom formuende Kobbersmede, enten Enkelte eller Flere i Forening ville see sig istand til selv at omfore deres Varer, saa ville disse træde istedetfor Kjedelførerne, medens disses Virksomhed derved Tid efter anden indskrænktes, og tilsidst maa ssee aldeles ophører. Efter al Sandsynlighed vil det ordne sig saaledes, at Kobberværkerne under en saadan tiltagende Concurrence ville udføre visse Arbejder, i Særdeleshed de større, og